

Αθήνα, 3/12/2019

Ανακοίνωση

Σήμερα ανακοινώθηκαν από τον ΟΟΣΑ τα αποτελέσματα της έρευνας PISA 2018.

Η Ελλάδα συμμετείχε στην έρευνα και το ΙΕΠ δίνει στη δημοσιότητα σύντομη παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

Έρευνα PISA 2018

Σύντομη παρουσίαση των αποτελεσμάτων

Βασικά χαρακτηριστικά της έρευνας

Το περιεχόμενο

Η έρευνα PISA 2018 είχε ως **κύριο γνωστικό αντικείμενο την Κατανόηση Κειμένου**, ενώ τα Μαθηματικά, οι Φυσικές Επιστήμες και το νέο πεδίο οι Γνώσεις και Δεξιότητες του Πολίτη του Κόσμου αποτελούσαν τα δευτερεύοντα αντικείμενα αξιολόγησης.

Οι μαθητές

Στο PISA 2018 πήραν μέρος περίπου 600.000 μαθητές, αντιπροσωπεύοντας περίπου 32 εκατομμύρια 15χρονους από σχολεία των 79 χωρών και οικονομιών που συμμετείχαν στον διαγωνισμό. **Στην Ελλάδα, 6.403 μαθητές από 256 σχολεία** πήραν μέρος, εκπροσωπώντας 95.370 15χρονους μαθητές (που είναι το 93% του συνολικού πληθυσμού των 15χρονων της χώρας).

Η αξιολόγηση

Στις περισσότερες χώρες χρησιμοποιήθηκαν ηλεκτρονικά τεστ και η αξιολόγηση του γνωστικού μέρους κράτησε συνολικά 2 ώρες. Όσον αφορά την Κατανόηση Κειμένου, εφαρμόστηκε μία δυναμική, διαδραστική προσέγγιση, προσαρμοζόμενη στις απαντήσεις των μαθητών: η διαδικασία αποτελούνταν από διαδοχικά στάδια, και σε κάθε ένα στάδιο παρουσιαζόταν στους μαθητές μια δέσμη θεμάτων, με βαθμό δυσκολίας ανάλογο με την απόδοση των μαθητών κατά το προηγούμενο στάδιο.

Στους μαθητές προτάθηκε ένας συνδυασμός κλειστών ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής και ανοικτών ερωτήσεων σύντομης απάντησης. Οι ερωτήσεις συνοδεύονταν από εισαγωγικά κείμενα που αναφέρονταν σε μια περίπτωση από την καθημερινή ζωή.

Οι μαθητές απάντησαν επίσης σε ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με το κοινωνικό και δημογραφικό υπόβαθρο του καθενός, το οποίο απαιτούσε 35' για να συμπληρωθεί. Επιπλέον, αναζητούσε πληροφορίες σχετικά με τους ίδιους τους μαθητές, τις στάσεις, τις διαθέσεις και τις πεποιθήσεις τους και τις σχολικές και μαθησιακές εμπειρίες τους. Οι διευθυντές των σχολείων συμπλήρωσαν το δικό τους ερωτηματολόγιο, το οποίο κάλυπτε θέματα διοίκησης και οργάνωσης του σχολείου και του μαθησιακού περιβάλλοντος.

Οι συμμετέχουσες χώρες/ οικονομίες είχαν τη δυνατότητα να διανεμούν στους μαθητές ακόμα τρία προαιρετικά ερωτηματολόγια: 52 χώρες/ οικονομίες (ανάμεσά τους και η Ελλάδα) διένειμαν ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με την εξοικείωση των μαθητών με τις νέες τεχνολογίες, 32 χώρες/οικονομίες (ανάμεσά τους και η Ελλάδα) διένειμαν ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τις προσδοκίες των μαθητών για την εκπαίδευσή τους και 9 χώρες/ οικονομίες διένειμαν ένα ερωτηματολόγιο που αναπτύχθηκε για το PISA 2018, σχετικά με την ευημερία των μαθητών.

Τι γνωρίζουν και τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές

Βασικά ευρήματα στην Κατανόηση Κειμένου, στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες

- Το Πεκίνο, η Σαγκάη, η Jiangsu και η Zhejiang (Κίνα) και η Σιγκαπούρη σημείωσαν σημαντικά υψηλότερη επίδοση από όλες τις υπόλοιπες χώρες/ οικονομίες που έλαβαν μέρος στο PISA 2018.
- Η Εσθονία, ο Καναδάς, η Φινλανδία και η Ιρλανδία σημείωσαν την υψηλότερη επίδοση ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ.
- Οι μαθητές στην Ελλάδα βαθμολογήθηκαν χαμηλότερα από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ στην Κατανόηση Κειμένου, στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες.
- Στις χώρες του ΟΟΣΑ, περίπου το 77% των μαθητών κατά μέσο όρο, σημείωσαν επιδόσεις που τους κατατάσσουν από το επίπεδο 2, το **βασικό επίπεδο στην κλίμακα εγγραμματοςμού του PISA για την Κατανόηση Κειμένου**¹ και πάνω. Οι μαθητές αυτοί είναι ικανοί να αναγνωρίσουν την κεντρική ιδέα σε ένα μετρίου μεγέθους κείμενο, να βρουν πληροφορίες βασιζόμενοι σε σαφή, ενίοτε σύνθετα κριτήρια και να προβληματιστούν πάνω στο σκοπό και τη μορφή των κειμένων ακολουθώντας απλές οδηγίες. Πάνω από το 85% των μαθητών από το Πεκίνο, τη Σαγκάη, τη Jiangsu και τη Zhejiang (Κίνα), τον Καναδά, την Εσθονία, τη Φινλανδία, το Χονγκ Κονγκ (Κίνα), την Ιρλανδία, το Μακάο (Κίνα), την Πολωνία και τη Σιγκαπούρη σημείωσαν επιδόσεις που τους κατατάσσουν σε αυτό ή σε κάποιο από τα υψηλότερα επίπεδα.
- Στις χώρες του ΟΟΣΑ περίπου το 8,7% των μαθητών κατά μέσο όρο, σημείωσαν υψηλές επιδόσεις, το οποίο σημαίνει ότι κατατάσσονται στα **δύο υψηλότερα επίπεδα**, το 5 και το 6 στην κλίμακα εγγραμματοςμού του PISA **για την Κατανόηση Κειμένου**. Σε αυτά τα επίπεδα, οι μαθητές είναι ικανοί να κατανοούν μακροσκελή κείμενα, να αντιμετωπίζουν έννοιες που απαιτούν αφηρημένη σκέψη έξω από στερεότυπα και να αντιλαμβάνονται τη διαφορά μεταξύ γεγονότος και άποψης βασιζόμενοι σε μη σαφή στοιχεία του κειμένου ή της πηγής του.
- Συγκριτικά με τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (15,7%), **ένα μικρότερο ποσοστό των μαθητών από την Ελλάδα (6,2%) είχαν επίδοση που τους κατατάσσει στα δύο υψηλότερα επίπεδα εγγραμματοςμού (επίπεδα 5 και 6) σε ένα τουλάχιστον γνωστικό αντικείμενο.**
- Ένα **μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών από την Ελλάδα (19,9%)**, σε σχέση με τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (13,4%), έχει καταταγεί **στα χαμηλότερα επίπεδα εγγραμματοςμού (1α και 1β) και στα τρία γνωστικά αντικείμενα.**

---

¹ Η κλίμακα του αναγνωστικού εγγραμματοςμού έχει χωριστεί σε επτά (7) επίπεδα (με κατώτερα τα 1α και 1β και ανώτερα τα 5 και 6), και σε κάθε ένα επίπεδο αντιστοιχεί συγκεκριμένη περιγραφή των γνώσεων και δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες προκειμένου να απαντηθούν με επιτυχία οι ερωτήσεις που αντιστοιχούν σε αυτό. Μαθητές με βασικές γνώσεις και δεξιότητες κατατάσσονται στο επίπεδο εγγραμματοςμού 2. Μαθητές με υψηλή επίδοση στο PISA είναι εκείνοι που κατατάσσονται στα επίπεδα εγγραμματοςμού 5 και 6.

Ίσες ευκαιρίες στην Εκπαίδευση²

Ίσες ευκαιρίες και κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο

Στην Ελλάδα, οι μαθητές που προέρχονται από ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον σημείωσαν καλύτερες επιδόσεις στην Κατανόηση Κειμένου από όσους προέρχονται από μη ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον, με διαφορά 84 μονάδων.

Στην Ελλάδα, περίπου το 8% των μαθητών που προέρχονται από ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον αλλά μόνο το 1% των μαθητών που προέρχονται από μη ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον σημείωσαν πολύ υψηλές επιδόσεις στην Κατανόηση Κειμένου (επίπεδα 5 και 6), στο PISA 2018. Στις χώρες του ΟΟΣΑ, κατά μέσο όρο το 17% των μαθητών που προέρχονται από ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον και το 3% των μαθητών που προέρχονται από μη ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον σημείωσαν πολύ υψηλές επιδόσεις στην Κατανόηση Κειμένου.

Παρ' όλα αυτά, στην Ελλάδα περίπου το 12% των μαθητών που προέρχονται από μη ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον πέτυχαν επίδοση που τους κατέταξε στο υψηλότερο 25% της βαθμολογίας της χώρας, αποδεικνύοντας ότι το μη ευνοϊκό υπόβαθρο δεν αποτελεί απαραίτητα ανυπέρβλητο εμπόδιο για το μέλλον.

Ίσες ευκαιρίες και φύλο

Σε όλες τις χώρες και οικονομίες που έλαβαν μέρος στο PISA 2018 **τα κορίτσια απέδωσαν σημαντικά καλύτερα από τα αγόρια στην Κατανόηση Κειμένου** – κατά 30 μονάδες κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ. Στην Ελλάδα, η διαφορά υπέρ των κοριτσιών στην επίδοση στην Κατανόηση Κειμένου ήταν 42 μονάδες.

Ίσες ευκαιρίες και μεταναστευτική προέλευση

Το ποσοστό των 15χρονων μαθητών στην Ελλάδα που είχαν μεταναστευτικό υπόβαθρο αυξήθηκε από 9% το 2009 σε 12% περίπου το 2018, από τους οποίους περισσότεροι από τους μισούς προέρχονταν από μη ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον.

Στην Ελλάδα, η μέση διαφορά στην επίδοση στην Κατανόηση Κειμένου ανάμεσα σε μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο και γηγενείς μαθητές ήταν 51 μονάδες υπέρ των γηγενών μαθητών. Αφού συνυπολογίστηκε η επίδραση του κοινωνικο-οικονομικού προφίλ των μαθητών και των σχολείων, η διαφορά αυτή περιορίστηκε στις 22 μονάδες.

Παρόλο που οι μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο τείνουν να προέρχονται από μη ευνοϊκό κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον, κάποιιοι από αυτούς καταφέρνουν να αριστεύσουν. Στην Ελλάδα, το 12% περίπου των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο πέτυχαν επίδοση που τους κατέταξε στο υψηλότερο 25% της βαθμολογίας στην Κατανόηση Κειμένου, ενώ στις χώρες του ΟΟΣΑ το 17% των μαθητών αυτών πέτυχαν αντίστοιχη επίδοση.

---

² Στο PISA οι ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση ορίζονται ως η δυνατότητα όλων των μαθητών, ανεξαρτήτως κοινωνικο-οικονομικού υπόβαθρου, φύλου ή μεταναστευτικής προέλευσης, να κατακτήσουν υψηλά επίπεδα γνώσεων και δεξιοτήτων. Χώρες που θεωρούνται ότι δίνουν αυτήν τη δυνατότητα είναι εκείνες που το χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο, το φύλο και η προέλευση δεν αποτελούν προβλεπτικό παράγοντα της επίδοσης.

Η σημασία της σχολικής ζωής για τη ζωή των μαθητών

Πώς είναι το σχολικό κλίμα;

Στην Ελλάδα, το 27% των μαθητών ανέφερε ότι ήταν θύμα σχολικού εκφοβισμού (bullying) τουλάχιστον κάποιες φορές τον μήνα, σε σύγκριση με το 23% κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ. Όμως, το 85% των μαθητών στην Ελλάδα (και το 88% κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ) συμφώνησαν ή συμφώνησαν απόλυτα ότι είναι καλό να βοηθάνε τους μαθητές που δεν μπορούν να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους.

Περίπου το 34% των μαθητών στην Ελλάδα (μέσος όρος ΟΟΣΑ: 26%) ανέφεραν ότι σε όλες ή στις περισσότερες ώρες των μαθημάτων Γλώσσας/ Λογοτεχνίας ο/ η καθηγητής/-ήτριά τους έπρεπε να περιμένει αρκετό χρόνο για να ησυχάσουν οι μαθητές. Στην Ελλάδα, οι μαθητές που ανέφεραν αυτό το γεγονός σημείωσαν στην Κατανόηση Κειμένου επίδοση κατά 24 μονάδες χαμηλότερη από τους μαθητές που ανέφεραν ότι αυτό δεν συμβαίνει ποτέ ή συμβαίνει μόνο σε κάποιες ώρες αυτών των μαθημάτων. Αυτή η διαφορά προήλθε αφού συνυπολογίστηκε η επίδραση του κοινωνικο-οικονομικού προφίλ τους.

Στις χώρες του ΟΟΣΑ, κατά τις δύο εβδομάδες πριν το τεστ του PISA, το 21% των μαθητών κατά μέσο όρο έλειψαν αδικαιολόγητα από το σχολείο για μία μέρα και το 48% των μαθητών έφτασαν αργοπορημένοι στο σχολείο. Κατά την ίδια περίοδο στην Ελλάδα, το 29% των μαθητών έλειψαν αδικαιολόγητα από το σχολείο για μία μέρα και το 56% των μαθητών έφτασαν αργοπορημένοι στο σχολείο. Στις περισσότερες χώρες και οικονομίες, οι μαθητές που ήταν θύματα σχολικού εκφοβισμού (bullying) είχαν περισσότερες πιθανότητες να λείψουν αδικαιολόγητα από το σχολείο, ενώ αντίθετα οι μαθητές που εκτιμούσαν την αξία του σχολείου, που φοιτούσαν σε σχολεία όπου επικρατούσε περισσότερη πειθαρχία, που ελάμβαναν συναισθηματική υποστήριξη από τους γονείς και που σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες στην Κατανόηση Κειμένου του PISA είχαν λιγότερες πιθανότητες να λείψουν αδικαιολόγητα από το σχολείο.

Παράρτημα

Συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων του PISA 2018

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι μέσοι όροι των επιδόσεων των μαθητών στα γνωστικά αντικείμενα της Κατανόησης Κειμένου, των Μαθηματικών και των Φυσικών Επιστημών για όλες τις χώρες/οικονομίες που έλαβαν μέρος στην έρευνα PISA 2018.

Πίνακας 1

Μέση επίδοση χωρών/οικονομιών στα γνωστικά αντικείμενα της έρευνας PISA 2018
χώρες του ΟΟΣΑ

	Μ.Ο. βαθμολογίας PISA 2018			Μαθητές με υψηλές επιδόσεις και μαθητές με χαμηλές επιδόσεις	
	Κατανόηση Κειμένου	Μαθηματικά	Φυσικές Επιστήμες	Ποσοστό μαθητών με υψηλές επιδόσεις σε ένα τουλάχιστον αντικείμενο (επίπεδα 5 και 6)	Ποσοστό μαθητών με χαμηλές επιδόσεις και στα τρία αντικείμενα (κάτω από το επίπεδο 2)
	Μ.Ο.	Μ.Ο.	Μ.Ο.	%	%
Μ.Ο. των χωρών του ΟΟΣΑ	487	489	489	15,7	13,4
Εσθονία	523	523	530	22,5	4,2
Καναδάς	520	512	518	24,1	6,4
Φινλανδία	520	507	522	21,0	7,0
Ιρλανδία	518	500	496	15,4	7,5
Κορέα	514	526	519	26,6	7,5
Πολωνία	512	516	511	21,2	6,7
Σουηδία	506	502	499	19,4	10,5
Νέα Ζηλανδία	506	494	508	20,2	10,9
Η.Π.Α.	505	478	502	17,1	12,6
Ηνωμένο Βασίλειο	504	502	505	19,4	9,0
Ιαπωνία	504	527	529	23,3	6,4
Αυστραλία	503	491	503	18,9	11,2
Δανία	501	509	493	15,8	8,1
Νορβηγία	499	501	490	17,8	11,3
Γερμανία	498	500	503	19,1	12,8
Σλοβενία	495	509	507	17,3	8,0
Βέλγιο	493	508	499	19,4	12,5
Γαλλία	493	495	493	15,9	12,5
Πορτογαλία	492	492	492	15,2	12,6
Τσεχία	490	499	497	16,6	10,5
Ολλανδία	485	519	503	21,8	10,8
Αυστρία	484	499	490	15,7	13,5
Ελβετία	484	515	495	19,8	10,7
Λετονία	479	496	487	11,3	9,2
Ιταλία	476	487	468	12,1	13,8
Ουγγαρία	476	481	481	11,3	15,5
Λιθουανία	476	481	482	11,1	13,9
Ισλανδία	474	495	475	13,5	13,7
Ισραήλ	470	463	462	15,2	22,1
Λουξεμβούργο	470	483	477	14,4	17,4
Τουρκία	466	454	468	6,6	17,1
Σλοβακία	458	486	464	12,8	16,9
Ελλάδα	457	451	452	6,2	19,9
Χιλή	452	417	444	3,5	23,5
Μεξικό	420	409	419	1,1	35,0
Κολομβία	412	391	413	1,5	39,9
Ισπανία	m	481	483	m	m

Σημείωση: Οι χώρες/οικονομίες κατατάσσονται σε φθίνουσα σειρά με βάση τον μέσο όρο (Μ.Ο.) της επίδοσής τους στην Κατανόηση Κειμένου στο PISA 2018. Τα αποτελέσματα για την Ισπανία λείπουν (m). Ο Μ.Ο. του ΟΟΣΑ δεν περιλαμβάνει την Ισπανία.

Πίνακας 2

Μέση επίδοση χωρών/οικονομιών στα γνωστικά αντικείμενα της έρευνας PISA 2018

χώρες εκτός ΟΟΣΑ

	Μ.Ο. βαθμολογίας PISA 2018			Μαθητές με υψηλές επιδόσεις και μαθητές με χαμηλές επιδόσεις	
	Κατανόηση Κειμένου	Μαθηματικά	Φυσικές Επιστήμες	Ποσοστό μαθητών με υψηλές επιδόσεις σε ένα τουλάχιστον αντικείμενο (επίπεδα 5 και 6)	Ποσοστό μαθητών με χαμηλές επιδόσεις και στα τρία αντικείμενα (κάτω από το επίπεδο 2)
	Μ.Ο.	Μ.Ο.	Μ.Ο.	%	%
Μ.Ο. των χωρών του ΟΟΣΑ	487	489	489	15,7	13,4
Πεκίνο-Σαγκάη-Jiangsu-Zhejiang (Κίνα)	555	591	590	49,3	1,1
Σιγκαπούρη	549	569	551	43,3	4,1
Μακάο (Κίνα)	525	558	544	32,8	2,3
Χόνγκ-Κόνγκ (Κίνα)	524	551	517	32,3	5,3
Ταϊπέι (Κίνα)	503	531	516	26,0	9,0
Κροατία	479	464	472	8,5	14,1
Ρωσία	479	488	478	10,8	11,2
Λευκορωσία	474	472	471	9,0	15,9
Ουκρανία	466	453	469	7,5	17,5
Μάλτα	448	472	457	11,3	22,6
Σερβία	439	448	440	6,7	24,7
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	432	435	434	8,3	30,1
Ρουμανία	428	430	426	4,1	29,8
Ουρουγουάη	427	418	426	2,4	31,9
Κόστα Ρίκα	426	402	416	0,9	33,5
Κύπρος	424	451	439	5,9	25,7
Μολδαβία	424	421	428	3,2	30,5
Μαυροβούνιο	421	430	415	2,3	31,5
Βουλγαρία	420	436	424	5,5	31,9
Ιορδανία	419	400	429	1,4	28,4
Μαλαισία	415	440	438	2,7	27,8
Βραζιλία	413	384	404	2,5	43,2
Μπρουνεΐ	408	430	431	4,3	37,6
Κατάρ	407	414	419	4,8	37,4
Αλβανία	405	437	417	2,5	29,7
Βοσνία και Ερζεγοβίνη	403	406	398	1,0	41,3
Αργεντινή	402	379	404	1,2	41,4
Περού	401	400	404	1,4	42,8
Σαουδική Αραβία	399	373	386	0,3	45,4
Ταϊλάνδη	393	419	426	2,7	34,6
Βόρεια Μακεδονία	393	394	413	1,7	39,0
Μπακού (Αζερμπαϊτζάν)	389	420	398	2,1	38,9
Καζακστάν	387	423	397	2,2	37,7
Γεωργία	380	398	383	1,2	48,7
Παναμάς	377	353	365	0,3	59,5
Ινδονησία	371	379	396	0,6	51,7
Μαρόκο	359	368	377	0,1	60,2
Λίβανος	353	393	384	2,6	49,1
Κόσσοβο	353	366	365	0,1	66,0
Δομινικανή Δημοκρατία	342	325	336	0,1	75,5
Φιλιππίνες	340	353	357	0,2	71,8

Σημείωση: Οι χώρες/οικονομίες κατατάσσονται σε φθίνουσα σειρά με βάση τον μέσο όρο (Μ.Ο.) της επίδοσής τους στην Κατανόηση Κειμένου στο PISA 2018.

Υπόμνημα

 Χώρες/οικονομίες με μέση επίδοση **υψηλότερη** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ
Χώρες/οικονομίες με ποσοστό **μαθητών με υψηλές επιδόσεις πάνω** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ
Χώρες/οικονομίες με ποσοστό **μαθητών με χαμηλές επιδόσεις κάτω** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ

 Χώρες/οικονομίες με μέση επίδοση **χωρίς στατιστικά σημαντική διαφορά** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ
Χώρες/οικονομίες με ποσοστό **μαθητών με υψηλές επιδόσεις χωρίς στατιστικά σημαντική διαφορά** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ
Χώρες/οικονομίες με ποσοστό **μαθητών με χαμηλές επιδόσεις χωρίς στατιστικά σημαντική διαφορά** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ

 Χώρες/οικονομίες με μέση επίδοση **χαμηλότερη** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ
Χώρες/οικονομίες με ποσοστό **μαθητών με υψηλές επιδόσεις κάτω** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ
Χώρες/οικονομίες με ποσοστό **μαθητών με χαμηλές επιδόσεις πάνω** από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ